วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 46 ฉบับที่ 4 (เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2566) หน้า 13-25
Journal of Education Khon Kaen University, Volume 46 No. 4 (October – December 2023) Page 13-25
บทความวิจัย (Research Article)

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
https://www.tci-thaijo.org/index.php/edkkuj
ดำเนินการวารสารโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม

Effects of Flipped Classroom Learning Management to Enhance the Self-Directed Learning and Learning Achievement in the Course of Community Health Management for Social Development Students

จิรัชยา เจียวก๊ก
Jirachaya Jeawkok

หลักสูตร ศศ.บ. (พัฒนาสังคม) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
Bachelor of Arts Program (Social Development), Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University Pattani Campus, Pattani, Thailand

Received: November 22, 2022 Revised: August 5, 2023 Accepted: October 19, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1)เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน ของสาขาวิชาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 68 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน (3) แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มไม่อิสระกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษาที่เรียนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชนของนักศึกษาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในด้านความรู้ และการปฏิบัติการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) นักศึกษามีความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยรวมทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.20, S.D. = 0.54) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้จริง รวมถึงสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน การเรียนรู้แบบนำตนเอง การจัดการสุขภาวะชุมชน นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม

*Corresponding author. Tel.: -
Email address: jirachaya.j@psu.ac.th

Abstract

This research is the purposes of the research were (1) to compare the students' self-directed learning ability between before and after learning through flipped classroom learning management, (2) to compare the students' learning achievement between before and after learning through flipped classroom learning management, and (3) to study the students' satisfaction towards learning through flipped classroom learning management. The sample of 68 people who enrolled in the course of Community Health Management of Social Development Program, Faculty of Humanities and Social Sciences. Prince of Songkla University, Pattani Campus in the 2nd semester of academic year 2022, The instruments consisted of 1) learning plans of flipped classroom learning management, 2) pre-post learning achievement test, 3) a self-directed learning ability test, and 4) a questionnaire for studying the students' satisfaction towards learning through flipped classroom learning management. The data were analyzed by mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The results of the research were as follows: 1) the mean of students' self-directed learning ability after learning through flipped classroom learning management was significantly higher than that before at the .05 level, 2) the mean of students' learning achievement in knowledge and skill after learning through flipped classroom learning management was significantly higher than that before at the .01 level, and 3) the overall satisfaction of the students towards learning through flipped classroom learning management was at a high level ($\bar{X}$= 4.20, S.D. = 0.54). Therefore, inverted classroom learning management can improve student achievement and can develop self-directed learning ability resulting in lifelong learning for students.

Keywords: Flipped classroom, Self-directed learning, Community Health Management, Social Development Student

■ บทนำ

ด้วยความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี ทุกภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกันการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นเป็นสังคมที่ก้าวเข้าสู่ยุคใหม่ ที่เรียกว่า ศตวรรษที่ 21 (Joo and Kim, 2014) ประกอบกับประเทศไทยได้มีการนำโมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจใหม่ เป็นกระบวนทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมั่นคง มั่นคั่ง และยั่งยืน จึงนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากของระบบการศึกษา ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมถึงการเพิ่มประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม โดยให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางกายภาพที่สมบูรณ์ในเหตุการณ์ต่าง ๆ อันเป็นสิ่งที่ไม่มีจากการเรียนในห้องเรียน (ศักดา ไชกิจภิญโญ, 2548)

การสอนที่มุ่งให้เกิดการคิดแบบวิเคราะห์ สังเคราะห์ และทักษะการแก้ไขปัญหา อีกทั้งเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถอธิบายการแก้ปัญหาได้อย่างชัดเจนและมีเหตุมีผล ดังนั้นผู้สอนต้องไม่เป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับผู้เรียน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน เพื่อพัฒนาการสอน การเรียนรู้ ให้ทันยุคสมัยสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ควรเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองโดยทำหน้าที่ช่วยแนะนำ (Coaching) ออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอน ผสมผสานกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) เหนือสิ่งอื่นใดสามารถทำให้ผู้เรียนใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างรอบคอบและมีความสุข และ

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 46(4), 1-12
doi: 10.14456/edkkuj.2020.x

จะเห็นได้ว่าการศึกษาในยุคปัจจุบันจะเน้นให้บุคคลได้คิดช่วยแก้ปัญหาทุกๆ ด้านของชีวิต ปัจจุบันนี้มีงานวิจัยหลายๆ งานที่วิจัยเพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนรวมทั้งเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน (จิรัชยา เจียวก๊ก และคณะ, 2563)

อย่างไรก็ตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จึงทำให้เป็นแรงผลักดันให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้ จะมุ่งเน้นการสร้างสรรค์องค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองตามทักษะความรู้ความสามารถ และสติปัญญา ตามความสามารถทางการเรียนของแต่ละคนจากประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนจะเกิดการกลับด้าน (The Flipped Classroom) ผ่านสื่อเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่า หากนำเอาการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสื่อออนไลน์ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ผ่านกิจกรรม จะกระตุ้นให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่ (Jureerat Thomthong, 2014) อีกประการหนึ่ง การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ทำให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุและรู้ผล เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ช่วยพัฒนาความคิด สติปัญญา จริยธรรม อารมณ์ความรู้สึกตามหลักเหตุและผล โดยอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์

ดังนั้นการจัดการเรียน แบบ Active learning ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้นำเอาการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสื่อออนไลน์ เช่น Facebook และ Google classroom ในการเรียนรู้จริงผ่านกิจกรรม พัฒนาความสามารถในการนำตนเอง และพัฒนาทักษะปฏิบัติก่อนเข้าห้องเรียนได้ ซึ่งการเรียนรู้แบบนำตนเองเป็นวิธีหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ ต่อไปให้มีประสิทธิภาพต่อไป

■ จุดประสงค์การวิจัย

1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน

■ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน (Flipped classroom) ของ Jonathan Bergmann & Aaron Sams (2012) ที่กล่าวถึง ห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้สอนเปลี่ยนวิธีการสอนจากบรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นผู้เตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งจะเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจ จากเนื้อหาที่ผู้สอนจัดเตรียมให้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และนำความรู้ที่ได้นั้น มาสรุปเป็นความรู้ของตัวเอง และกลับมาทำกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆ และใช้แนวคิดการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ของ Guglielmino, L.M (1978) ที่กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตัวเองจากสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาตามระบบที่ผู้สอนเป็นผู้นำ ที่ได้เกิดจากสถานการณ์ ในการเรียนที่ผู้เรียนวางแผนด้วยตนเอง (Self-planned) ปฏิบัติการเรียนรู้เอง (Self-conducted learning) จากการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่เป็นสถานการณ์ในการเรียน

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Research) โดยเป็น โดยใช้แบบแผนการวิจัยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One Group Pretest Posttest Design) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน ของสาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 68 คน (ทุกคน)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วย เพศ เกรดเฉลี่ย การใช้โทรศัพท์มือถือ การใช้คอมพิวเตอร์ เวลาเฉลี่ยในการใช้อินเตอร์เน็ตต่อวัน และวิธีการที่ชอบใช้ในการค้นหาข้อมูล

2. แผนจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน มี 3 แผน ประกอบไปด้วย แผนการเรียนที่วัดความรู้ (Knowledge) แผนการเรียนที่วัดทักษะ (Skills) และแผนการเรียนที่วัดทัศนคติ (Attitude) ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมแผนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = 0.02)

3. เครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่

(1) แบบวัดความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ผู้วิจัยนำแนวคิดของ Guglielmino (1978) ที่กล่าวถึง การเรียนรู้แบบนำตนเอง มาดัดแปลง ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ จำนวน 65 ข้อ มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง 4 หมายถึง ปฏิบัติค่อนข้างบ่อย 3 หมายถึง ปฏิบัติบางครั้ง 2 หมายถึง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และ 1 หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ และเกณฑ์การแปลผลคะแนน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51-4.50 หมายถึง มาก ค่าเฉลี่ย คะแนน 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51-2.50 หมายถึง และค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เป็นรายข้อได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.67–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.72

(2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ความรู้) ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเครื่องมือดังกล่าว ผู้วิจัยนำเครื่องมือจากงานวิจัยของ จิรัชยา เจียวก๊ก (2565) เรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน เรื่องการจัดการระบบสุขภาพ โดยวิธีการเรียนรู้แบบซิปปา สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม มาใช้ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และค่าความยากระหว่าง 0.34 ถึง 0.70 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25 ถึง 0.80 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

(3) แบบประเมินการปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมโครงการด้านสุขภาวะชุมชน รายละเอียดประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่จำเป็นชุมชน 2) การประเมินความเป็นไปได้ 3) การประเมินปัจจัยนำเข้า สำหรับดำเนินกิจกรรมโครงการฯ 4) การประเมินกระบวนการ การทำงานในกิจกรรมโครงการฯ 5) ประเมินผลผลิต/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ 6) ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ 7) ประเมินการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ คะแนนรวมแต่ละระบบ 20 คะแนน ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ3 ท่าน เป็นรายข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.67–1.00

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 46(4), 1-12
doi: 10.14456/edkkuj.2020.x

(4) แบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยแบ่งหัวข้อได้ คือ การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและเวลา และภาพรวมของการเรียน นำแบบสอบถามความพึงพอใจเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.94 เพื่อตรวจความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอน ทำแบบทดสอบ และตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งมีการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มเป้าหมายในเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

2. ในคาบแรกผู้สอนได้ให้ผู้เรียนทำแบบวัดความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และทำแบบทดสอบก่อนเรียนในสัปดาห์แรกของการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ (40 คะแนน) ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3. ผู้สอนได้ดำเนินการสอนผู้เรียนตามแผนการสอน โดยใช้แบบห้องเรียนกลับด้าน ทั้ง 3 แผน ได้แก่ (1)แผนการเรียนที่วัดความรู้ (Knowledge) จำนวน 20 ชั่วโมง แผนการเรียนที่วัดทักษะ (Skills) จำนวน 15 ชั่วโมง และแผนการเรียนที่วัดทัศนคติ (Attitude) จำนวน 10 ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความต้องการของตนเองในรายวิชา จะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนแต่ละคนบอกความต้องการและความสนใจพิเศษของตนเองในการเรียนรายวิชานี้ พร้อมกับกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน วางแผนการเรียน โดยผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชา และร่วมระบุแหล่งศึกษาค้นคว้า ทั้งใน Google classroom และในห้องเรียน ตามหัวข้อทฤษฎีทั้งหมด และให้นักศึกษาปฏิบัติการดำเนินกิจกรรมโครงการด้านสุขภาวะชุมชน รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือในครั้งนี้

4. หลังจากดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ในสัปดาห์สุดท้ายของภาคการศึกษา ได้ทำการทดสอบหลังเรียน เพื่อวัดผลการจัดการเรียนการสอนหลังเรียนโดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และเก็บแบบสอบถามความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด จากการจัดการเรียนการสอนและนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มเป้าหมายโดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มเป้าหมายทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การปกปิดข้อมูลและการเก็บรักษาความลับ ขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจอธิบายถึงสิทธิในการถอนตัวออกจากการวิจัยได้ทุกเวลา และการถอนตัวนั้นไม่มีผลเสียใดๆ หากการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความไม่สบายใจ รู้สึกเป็นทุกข์จะได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านจิตใจ โดยการให้คำแนะนำปรึกษา และพิจารณาส่งต่อหากกลุ่มเป้าหมายต้องการแหล่งสนับสนุนอื่นที่นอกเหนือจากความสามารถของผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ Dependent samples t-test

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ Dependent samples t-test

3. การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

■ ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่าความสามารถ ในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในด้านการเรียนรู้แบบนำตนเอง (N=68)

ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านความคิดรวบยอดของตนเองในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิผล	3.87	0.31	3.90	0.28	-.76	.452
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์	3.88	0.41	4.13	0.38	-4.56***	.000
3. ด้านการเปิดรับโอกาสในการเรียนรู้	3.73	0.39	3.89	0.33	-3.06**	.003
4. ด้านการคิดริเริ่มและต้องการอิสระในการเรียน	3.87	0.45	4.03	0.38	-2.60*	.011
5. ด้านการมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง	3.97	0.46	4.05	0.40	-1.36	.177

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 46(4), 1-12
doi: 10.14456/edkkuj.2020.x

ความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
6. ด้านการรักในการเรียนรู้	3.81	0.38	3.91	0.37	-1.54	.128
7. ด้านความสามารถในการใช้ทักษะการเรียนรู้และการแก้ปัญหาที่เป็นพื้นฐาน	3.96	0.38	3.98	0.43	-.29	.78
8. ด้านความคิดเชิงบวกต่ออนาคต	4.15	0.46	4.16	0.45	-.26	.80
รวม	**3.90**	**0.30**	**4.00**	**0.28**	**-2.55***	**.013**

**** p <.001, ** p <.01, * p < .05*

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2 และ ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในด้านความรู้โดยมีคะแนนเต็ม 40 คะแนน (N=68)

ผลสัมฤทธิ์การเรียน	*N*	$\bar{x}$	*S.D.*	*t*	*Sig.*
ก่อนเรียน	*68*	*27.03*	*5.57*	*10.943*	*.000**
หลังเรียน	*68*	*35.03*	*3.65*		

** p < .01*

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในด้านการปฏิบัติการโดยมีคะแนนเต็ม 50 คะแนน (N=68)

ผลสัมฤทธิ์การเรียน	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	68	31.05	6.62	14.943	.000*
หลังเรียน	68	44.74	5.42		

** p < .01*

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในภาพรวม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 4.20) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจอันดับแรกคือ ด้านแบบฝึกทักษะอยู่

ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.30) รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}$= 4.24) ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{X}$= 4.20) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$= 4.17) และด้านเนื้อหา ($\bar{X}$= 4.15) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม (N=68)

รายการประเมิน	Min.	Max.	$\bar{X}$	SD	แปลผล
ด้านอาจารย์ผู้สอน	2.80	5.00	4.24	.56	มาก
ด้านเนื้อหา	3.00	5.00	4.15	.56	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	2.75	5.00	4.17	.67	มาก
ด้านแบบฝึกทักษะ	3.00	5.00	4.30	.55	มาก
ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน	3.00	5.00	4.20	.68	มาก
รวม	**3.11**	**4.89**	**4.20**	**.54**	**มาก**

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในด้านความรู้ และด้านการปฏิบัติการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านเป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบ Active learning ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนที่เรียนไม่เข้าใจเนื้อหาสามารถทบทวนซ้ำได้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา สร้างความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ให้ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนรู้แบบรู้จริงและลงมือปฏิบัติมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าชั้นเรียน หรือค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมหรือจดเนื้อหาที่ไม่เข้าใจมาถามผู้สอนทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมากขึ้น จึงมีส่วนช่วยกระตุ้นและฝึกให้นักศึกษาได้มีการเรียนรู้ได้จริงด้วยตนเอง ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เกิดการคิดไตร่ตรอง การทำความเข้าใจในเนื้อหาสอดคล้องกับการศึกษาของ วรรษชล พิเชียรวิไล (2563) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านนักศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่ กิตติพันธ์ วิบูลศิลป์ และจิณดิษฐ์ ละออปักษิณ (2560) ที่อธิบายให้ทำนองเดียวกันว่า การดูวิดีทัศน์และการตอบคำถามหลังการดูวิดีทัศน์จะเป็นการการตีความและการนิรนัย การร่วมกันอภิปรายก่อนเริ่มชั้นเรียนจะเป็นการฝึกการประเมินข้อสรุป และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนฝึกการอ้างอิงและการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวความคิดห้องเรียนกลับด้านที่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูในเวลาเรียนมาเป็นการเรียนรู้นอกเวลาเรียนผ่านวิดีโอ โดยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เป็นเครื่องมือสร้างสภาพแวดล้อมเลียนแบบ สำหรับเวลาในห้องเรียนใช้สำหรับถามตอบปัญหาข้อสงสัยจากการเรียนผ่านสื่อเทคโนโลยี รวมถึงการใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน (สุรศักดิ์ ปาเฮ, 2556;

สุพินดา ณ มหาไชย, 2556; Williams, 2013) จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาและการศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน จะเข้าถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถเรียนโดยใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ขณะอยู่นอกห้องเรียน สามารถเรียนล่วงหน้าหรือทบทวนได้กิจกรรมในห้องเรียนผู้สอนสามารถใช้ให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาผู้เรียนได้ตามศักยภาพของแต่ละคน จึงกล่าวได้ว่าการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้จริงด้วยตนเองรวมถึงทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ที่เรียนโดยใช้ห้องเรียนกลับด้านมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถ ในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนกลับด้านใช้ Google classroom และ Facebook ซึ่งก่อนเริ่มการจัดการเรียนการสอนผู้สอนต้องอัปโหลดเอกสารประกอบการอ่าน ได้แก่ คู่มือรายวิชาเอกสาร วิดีโอที่เกี่ยวข้อง คำอธิบายกรณีสำหรับการปฏิบัติการโครงการสุขภาวะชุมชน การมอบหมายและแบบฟอร์มการสะท้อนและประเมินผลโดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เข้ามาใช้ ส่วนกิจกรรมของนักศึกษา ได้แก่ การดูสื่อการสอนของอาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อ มีการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Google classroom และ Facebook เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันก่อนเข้าห้องเรียนและในห้องฝึกปฏิบัติการ ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาที่ตั้งไว้ได้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองเกิดการเรียนรู้ทักษะการประเมินภาวะสุขภาพ และสิ่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจก็สามารถดูทบทวนได้ตลอดเวลา และใช้ทักษะการสืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบในสิ่งที่สงสัยเพิ่มเติมได้ สอดคล้องกับ ลัทธพล ด่านสกุล (2558) ได้จัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีการกำกับตนเองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโครงสร้างการโปรแกรมและการกำกับตนเองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโครงสร้างการโปรแกรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับการศึกษาของศศิธร มุกประดับ และคณะ (2561) ที่ได้ศึกษาประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับทางและคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองของนักศึกษา โดยการจัดเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับทางในชั้นเรียน ร่วมกับการใช้ Class Start ผลการศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการเรียนรู้ แบบชี้นำตนเองหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพิ่มสูงขึ้นในทุกด้านหลังเรียน ขณะที่ นิชาภา บุรีกาญจน์ และเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2557) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่าการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านมีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการศึกษาทั้งหมดที่กล่าวมาและการศึกษาในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้าน ช่วยฝึกการตั้งคำถามการจับประเด็นสำคัญ พร้อมสรุปบันทึกตามความเข้าใจของตนเองก่อนที่จะเข้าเรียนในห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดทักษะ จึงนับได้ว่าสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง การเรียนรู้จริงด้วยตนเอง

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านโดยรวมทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าห้องเรียนกลับด้านสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมได้ และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอันดับแรกคือ ด้านแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.30) รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X}$ = 4.24) ด้าน

อุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.20) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 4.17) และด้านเนื้อหา ($\bar{X}$ = 4.15) ตามลำดับ สอดคล้องการศึกษาของ พุฒิพงษ์ มะยา (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์พาณิชยกรรม โดยใช้บทเรียนออนไลน์ (Google classroom) โดยรวมทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก วิธีการการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Google Classroom ร่วมกับห้องเรียนกลับด้านเป็นการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่ใช้สื่อการสอนและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสอนตลอดจนการจัดการชั้นเรียน สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพงานด้านการศึกษา ซึ่งจะเห็นความเปลี่ยนแปลงได้ในแบบเรียลไทม์ แทนที่จะต้องรอการส่งเอกสารหลายฉบับมาทางอีเมล นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา ขณะที่ นภาภรณ์ เพียงดวงใจ (2558) ที่พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้โครงงานร่วมกับเทคนิคการสืบเสาะหาความรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้โครงงานร่วมกับเทคนิคการสืบเสาะหาความรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านในภาพรวมอยู่ระดับมาก ในการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ควบคู่กับการพัฒนาจิตวิทยาศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ของตนเองเนื่องจากกิจกรรมในห้องเรียนเป็นการทำกิจกรรมกลุ่ม มีสื่อให้ศึกษาได้ทุกที่ทุกเวลาและยังสามารถแก้ปัญหาการขาดเรียนได้ ขณะที่ Bergmann & Sams (2012) ได้กล่าวถึงข้อดีของห้องเรียนกลับด้านทำให้ครูมีเวลาช่วยเหลือคอยตอบคำถาม และติดตามนักเรียนมากขึ้น ส่วนนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและได้ทำงานร่วมกัน ทำให้ห้องเรียนมีปฏิสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ตัวผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านได้อย่างรวดเร็วเพราะเติบโตมากับการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิตอล เครือข่ายสังคมออนไลน์ รวมถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

■ บทสรุปจากการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการปฏิบัติ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเอง ในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน พบว่า ความสามารถ ในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะเดียวกันความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านในภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.20) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าห้องเรียนกลับด้านสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคมได้ ดังนั้น รูปแบบการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) ถือว่าเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่สามารถใช้การสื่อสาร เทคโนโลยี อินเตอร์เน็ต หรือระบบออนไลน์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมจึงเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่สำคัญอันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียน ทั้งนี้ห้องเรียนกลับด้านเป็นเพียงรูปแบบการสอนหนึ่ง จากหลากหลายรูปแบบการสอนสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สิ่งสำคัญที่จะสะท้อนได้ชัดคือจากผลลัพท์การเรียนรู้ของผู้เรียน

■ ข้อจำกัดหรือข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อจำกัด

จากผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน เพื่อส่งเสริมความสามารถการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม ผู้วิจัยพบข้อเด่นของการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนสามารถทบทวนซ้ำจนกว่าตัวเองจะเข้าใจเนื้อหา ด้วยในห้องเรียนมีผู้เรียนที่มีความความหลากหลายและแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้เรียนไม่มีความกดดัน ขณะที่ก็พบข้อจำกัดบางประการอยู่จากการศึกษา นั่นคือ ผู้เรียนบางคนเมื่อเดินทางกลับบ้านจะมีปัญหาเรื่อง สัญญาณโทรศัพท์ จึงทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการที่ผู้เรียนขาดความรับผิดชอบส่งงานที่ได้รับมอบหมายล่าช้ากว่ากำหนดจึงทำให้ห้การจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านด้อยประสิทธิภาพลง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ผู้เรียนจำเป็นต้องวางแผนการทบทวนสื่อ จึงทำให้เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี และผู้สอนเองควรตรวจสอบผู้เรียนว่ามีความพร้อมในการเรียน เพื่อให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านต้องใช้ความทุ่มเทของนักเรียนและความรับผิดชอบสูง ผู้สอนเองควรกระตุ้นหรือแนะนำวิธีการที่เรียนรู้ด้วยตัวเองให้กับผู้เรียนเพื่อเป็นแนวทางในการเรียน รวมทั้งมีการเสริมแรงทางบวกกับผู้เรียนอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรให้ผู้เรียนจดบันทึกความรู้ที่จากสื่อในแบบต่าง ๆ แล้วนำมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ได้ช่วยกันเติมเต็มทบทวน แล้ววัดและประเมินผลผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจาก ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาด้วยตนเองแบบบูรณาการร่วม

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรายวิชาเดียวกันระหว่างภาคเรียน เพราะจะได้มีช่วงเวลามากขึ้น ซึ่งสามารถผลการสะท้อนการปฏิบัติจะได้ชัดเจนขึ้น

3. ควรนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างอื่นมามีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรม เช่น การนำเอาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างรายวิชาที่มีผู้เรียนกลุ่มเดียวกัน หรือการจัดการเรียนรู้แบบใช้วิจัยเป็นฐาน เป็นต้น

■ กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิฯ คณาจารย์ในหลักสูตรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาร่วมกับผู้วิจัย และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่สนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรในการดำเนินการวิจัย รวมถึงข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

References

กิตติพันธ์ วิบูลศิลป์, และจิณดิษฐ์ ละออปักษิณ. (2560). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ตามแนวคิดห้องเรียนกลับทางร่วมกับการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, *12*(3), 346-362.

จิรัชยา เจียวก๊ก, สวัสดิ์ ไหลภาภรณ์, และนวพล แก้วสุวรรณ. (2563). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้วิจัยเป็นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการศึกษาอิสระและการสัมมนาของนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, *15*(1), 104-118.

จิรัชยา เจียวก๊ก. (2565). การใช้ Google Classroom ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาการจัดการสุขภาวะชุมชน สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, *9*(1), 65-76.

นภาภรณ์ เพียงดวงใจ. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โดยใช้โครงงานร่วมกับเทคนิคการสืบเสาะหาความรู้ ตามแนวคิดห้องเรียนกลับด้านเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565, จาก http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/handle/123456789/57

นิชาภา บุรีการญจน์, และเอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์. (2557). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, *9*(2), 768-782.

พุฒิพงษ์ มะยา. (2561, มกราคม). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์พาณิชยกรรมเรื่องการตั้งราคาขาย ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปี ที่ 1สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยพณิชยการเชตุพน โดยใช้บทเรียนออนไลน์ (Google classroom)*. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565, จากhttp://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-3-1_1525838788_5914620016.pdf

ลัทธพล ด่านสกุล. (2558). *ผลของการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านด้วยพอดคาสต์โดยใช้กลวิธีการกำกับตนเองที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องโครงสร้างการโปรแกรม และการกำกับตนเองของนักเรียนห้องเรียนพิเศษ.* วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2565, จาก https://www-old.kmitl.ac.th/findbook/392453

วรรษชล พิเชียรวิไล. (2563). *รายงานบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอต่อคณะทำงานพิจารณาทุนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและวิจัยในชั้นเรียน : ผลการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ในวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น.* สถานพัฒนาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2565, จาก http://sutir.sut.ac.th:8080/jspui/handle/123456789/8497

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิถีสร้างการเรียนรู้ เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงษ์.

ศักดา ไชกิจเจริญภิญโญ. (2548). สอนอย่างไรให้Active Learning. *วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน*, *2*(2), 12-15.

สุพินดา ณ มหาไชย. (2556). *'Flipped Classroom' ห้องเรียนกลับด้าน*. คมชัดลึก. ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก https://www.komchadluek.net/kom-lifestyle/157502

สุรศักดิ์ ปาเฮ. (2556, พฤษภาคม). *ห้องเรียนกลับทาง : ห้องเรียนมิติใหม่ในศตวรรษที่ 21*. ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก http://phd.mbuisc.ac.th/academic/flipped%20classroom2.pdf

Bergmann, J., &Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom : Reach Every Student in Every Class Every Day*. USA: International Society for Technology in Education.

Guglielmino, L. M. (1978). *Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale*. Dissertation Abstracts International, 38, 6467A.

Joo, Y.J., Lim, K.Y., & Kim, E.K. (2014). Online university students' satisfaction and persistence: Examining perceived level of presence, usefulness and ease of use as predictors in a structural model. *Computers & Education.* 57(1), 1654–1664.

Thomthong, J. (2014). *ห้องเรียนกลับด้าน (The Flipped Classroom)*. Prezi. ค้นเมื่อ 11 ตุลาคม 2565, จาก https://prezi.com/o1meklxbpyl2/the-flipped-classroom.

Williams, Beth. (2013). *How I flipped my classroom*. NNNC Conference. Norfolk, NE.